

PREVENCE KOŽNÍCH NÁDORŮ

Prof. MUDr. Jana Třešňák Hercogová, CSc., MHA, FAAD

Dermatologie Prof. Hercogové, sro, Praha 8
www.euderma.eu, hercogova@euderma.eu

Dermatologická ambulance IKEM Praha

Onkologická klinika 1. LF UK a FTN

Kožní zhoubné nádory tvoří stále pětinu všech maligních nádorů. Nejčastějšími jsou nemelanomové kožní karcinomy (bazaliom a spinaliom), ale nejagresivnějším nádorem je melanom. Počet melanomů v ČR stále roste, v ČR žije více než 30 tisíc pacientů s melanomem a každých 21 hodin jeden pacient zemře.

Kožní nádory jsou diagnostikovány v nižším věku. Léčba kožních nádorů je chirurgická, v pokročilých stádiích i cílená (biologická). Kožní nádor může odhalit sám pacient, ale také pacient člen rodiny, praktický lékař nebo specialista, zdravotník (sestra domácí péče, fyzioterapeut), ale i masér, kosmetička, tetér či osobní trenér.

Prevence kožních nádorů je primární, sekundární a terciární.

Primární prevence, tj. zabránit vzniku nádoru na kůži, lze u většiny nádorů dodržováním zásad fotoprotekce (nevystavovat se UV záření 10-15 hod, oděv, brýle, správné používání fotoprotektivních prostředků – 2 g / cm čtv, 30 minut před expozicí UV záření, opakovaně). Fotoprotekce musí být trvalá (při denních aktivitách, o dovolené, při sportu, v práci u některých profesí).

Sekundární prevence znamená včasné odhalení kožního nádoru v počátečním stadiu. Teoreticky by na kožní nádor neměl nikdo zemřít, protože většina nádorů je vidět, proto jsou rozpoznatelné, a tudíž i vyléčitelné. Pacient ale musí navštívit dermatologa skutečně včas.

Terciární prevence znamená dispenzarizaci pacientů s kožními nádory, jinými nádory či genetickými mutacemi.

Prevenici kožních nádorů vyžaduje pět „D“:

- **Dermatoskopie ruční – vyšetření celého kožního povrchu** (má každý dermatolog)
- **Dermatoskopie digitální** (mají větší centra)

- **Doporučení nebo provedení excize a histologie**
- **Dispensarizace pacientů s**
 - Melanomem a kožními nádory v rodině
 - Mnohočetnými a vrozenými pigmentovými névy
 - Dysplastickými névy
 - Imunosupresivní terapií
 - Transplantací solidních orgánů
 - Nízkým fototypem
 - Dlouhodobou expozicí UV záření
- **Doporučení pro pacienty (edukace)**
 - Prohlízejte si celý povrch kůže 1x měsíčně.
 - Všimněte si znamének, která se liší od ostatních.
 - Objednejte se na preventivní vyšetření ke kožnímu lékaři 1x ročně.
 - Pokud se nějaké znaménko začne zvětšovat, měnit barvu, tvar, svědit nebo krváčet, objednejte se ke kožnímu lékaři **ihned**.
 - Nevystavujte se nadměrně slunečnímu záření a nechoďte do solária.
 - Používejte ochranné prostředky proti slunečnímu záření.

Problémy prevence v praxi?

Nedostatek dermatologů (dlouhé objednací doby), osvětové akce nenahradí vyšetření v ambulanci, protože nenásleduje bezprostředně další diagnostika a léčba. **Zdravotní pojišťovny hradí preventivní vyšetření dermatologem pouze v rámci „preventivních programů“.**

Řešením je využití **telemedicíny**.

Od března 2024 byl na webu naší kliniky: www.euderma.eu zahájen projekt **online vyšetření znamének** s názvem **STOP MELANOMU**. **Preventivní vyšetření znamének ONLINE každý den, nádor nečeká!**

1. Pacient vyfotí 3 snímky podezřelého znaménka a odešle **zdarma** na email: stopmelanomu@euderma.eu.
2. Samotné fotografie neslouží ke stanovení diagnózy, ale podle nich vyhodnotím, za jak dlouho bude pacient pozván na vyšetření (do týdne, do měsíce, do 3 měsíců).

3. Následně se o pacienta komplexně postaráme, provedeme excizi a histologické vyšetření, konzultaci onkotýmem (s onkologem a plastickým chirurgem), další dispenzarizaci a léčbu event. komplikací (korekce jizvy, komplexní léčba lymfedému).

Pokud se chcete o kožních nádorech a novinkách v oboru dermatovenerologie dozvědět více, jste zváni na **30. národní dermatologický kongres 23.-24.5.2024** (Hotel Pyramida, Praha 6, www.dermatosymposium.cz, www.dermanet.eu)

Je to kongres s nejdelší historií kongresů v oboru dermatovenerologie, který pořádám od roku 1995. Nad kongresem převzata záštita mj. První dáma, paní Eva Pavlová.

Výroční kongres má mimořádné přednášející, např. přijede autorka celosvětové učebnice dermatovenerologie prof. Jean Bolognia z Yaleovy Univerzity v New Haven a bude hovořit na téma melanomu. Dále přijedou prof. Kenneth Tomecki, prezident American Dermatological Association, prof. Branka Marinovič, zvolená prezidentka European Academy of Dermatovenereology (EADV) nebo zakládající editoři Journal of the EADV prof. Torello Lotti a Dr. Derek Freedman.